

Кримінальне право та кримінологія

УДК: 343.9:336.7:007.1(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20041500>

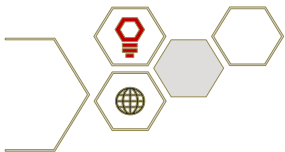
**Інституційне забезпечення кримінально-правового захисту ринків
капіталу в Україні: сучасний стан і перспективи реформування**

Кобрусєва Євгенія Анатоліївна,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
адміністративного і кримінального права юридичного факультету
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4225-9657>

Прийнято: 18.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація. У статті досліджено інституційні аспекти кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні в контексті євроінтеграційних процесів та імплементації стандартів права Європейського Союзу. Встановлено, що українська модель протидії зловживанням на організованих ринках капіталу загалом наслідує європейську архітектуру правового регулювання, яка ґрунтується на поєднанні адміністративних і кримінально-правових заборон щодо маніпулювання ринком, незаконного використання інсайдерської інформації та інших форм недобросовісної поведінки учасників ринку. Разом із тим ефективність кримінально-правового захисту залишається обмеженою, що зумовлено фрагментарністю законодавчих змін, відсутністю належної узгодженості між нормами кримінального права та спеціальним регуляторним законодавством, а також недостатньою інституційною спроможністю органів, відповідальних за нагляд і протидію ринковим зловживанням. Проаналізовано еволюцію законодавства України про ринки

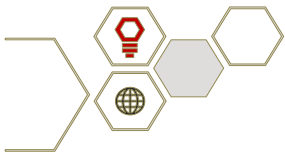
капіталу з моменту здобуття незалежності, визначено ключові етапи формування нормативної бази, включаючи вплив законів № 738-IX та № 3585-IX на зміст ст. 222¹ та ст. 232¹ КК України. Обґрунтовано, що бланкетний характер кримінально-правових норм не є самостійним недоліком, однак у поєднанні з нестабільністю та правовою невизначеністю профільного законодавства створює ризики порушення принципу «немає покарання без точного закону». Окрему увагу приділено проблемам правового статусу регулятора ринку капіталу, а також дефіциту спеціалізованої судової експертизи у кримінальних провадженнях щодо зловживань на ринку. Обґрунтовано, що підвищення ефективності кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні потребує комплексних рішень, зокрема системної правотворчої діяльності із застосуванням принципів Закону України «Про правотворчу діяльність», стабілізації та гармонізації профільного законодавства, удосконалення інституційної моделі регулятора, а також розвитку спеціалізованої експертної та кадрової інфраструктури правозастосування відповідно до стандартів ЄС. Запропоновано напрями вдосконалення інституційної складової кримінально-правового захисту.

Ключові слова: фінансові ринки, кримінально-правовий захист, правовий контроль, законність ринкових процесів, зловживання ринком, інституційна спроможність, імплементація права ЄС.

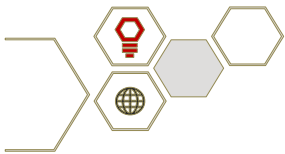
Institutional framework for the criminal law protection of capital markets in Ukraine: current state and prospects for reform

Yevheniia Kobruseva,

Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Administrative and Criminal Law, Faculty of Law, Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4225-9657>

Abstract. The article examines the institutional aspects of the criminal law protection of capital markets in Ukraine in the context of European integration processes and the implementation of European Union legal standards. It is established that the Ukrainian model of combating abuses in organised capital markets generally follows the European regulatory architecture, which is based on a combination of administrative and criminal law prohibitions regarding market manipulation, unlawful use of inside information, and other forms of unfair conduct by market participants. At the same time, the effectiveness of criminal law protection remains limited due to the fragmented nature of legislative amendments, the lack of proper coherence between criminal law provisions and specialised regulatory legislation, as well as the insufficient institutional capacity of bodies responsible for supervision and prevention of market abuse. The evolution of Ukrainian capital market legislation since independence is analysed, and key stages in the formation of the regulatory framework are identified, including the impact of Laws No 738-IX and No 3585-IX on the content of Articles 222¹ and 232¹ of the Criminal Code of Ukraine. It is substantiated that the blanket nature of criminal law provisions is not a deficiency in itself; however, when combined with instability and legal uncertainty in sector-specific legislation, it creates risks of violating the principle of *nullum crimen, nulla poena sine lege certa* (“no punishment without a precise law”). Particular attention is paid to the issues related to the legal status of the capital market regulator, as well as to the shortage of specialised forensic expertise in criminal proceedings concerning market abuse. It is argued that improving the effectiveness of criminal law protection of capital markets in Ukraine requires комплексні solutions, including systematic legislative activity based on the principles of the Law of Ukraine “On Law-Making Activity”, stabilisation and harmonisation of sector-specific legislation, improvement of the institutional model of the regulator, and the development of specialised expert and professional law enforcement infrastructure in accordance with EU standards. Directions for enhancing the institutional component of criminal law protection are proposed.

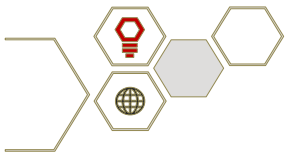

Keywords: financial markets, criminal law protection, legal control, legality of market processes, market abuse, institutional capacity, implementation of EU law.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток цифрових технологій суттєво трансформує економічні відносини та одночасно формує нові ризики для функціонування фінансових ринків. Інтернет-технології, електронні засоби комунікації, дистанційні способи укладення правочинів, а також поширення майнових прав у цифровому форматі створюють сприятливі умови для виникнення і модифікації шахрайських схем, що спрямовані на отримання незаконного прибутку. У цифрову епоху законодавець стикається з необхідністю удосконалення правових механізмів регулювання майнових відносин, уточнення підходів до захисту інформації та забезпечення належного правового контролю за операціями на фінансових ринках.

Особливого значення ці процеси набувають у сфері організованих ринків капіталу, зокрема функціонування фондових бірж, які традиційно розглядаються як ключовий елемент ринкової економіки та інвестиційної системи держави. Саме організовані ринки капіталу історично стали однією з перших сфер, де виникла потреба у спеціалізованому нормативному регулюванні, спрямованому на забезпечення прозорості біржової діяльності, запобігання маніпуляціям та недопущення використання інсайдерської інформації. У зв'язку з цим кримінально-правовий захист ринків капіталу набуває особливої актуальності, оскільки ефективність функціонування таких ринків безпосередньо залежить від рівня довіри інвесторів і здатності держави гарантувати справедливість та законність ринкових процесів.

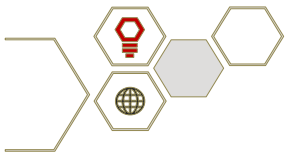
В Україні кримінально-правові механізми протидії зловживанням на ринках капіталу формуються під значним впливом правових традицій Європейського Союзу (ЄС). Відповідно до загального курсу на євроінтеграцію, національне законодавство наслідує архітектуру нормативного регулювання ЄС у частині встановлення заборон та

відповідальності за порушення правил функціонування організованих ринків. Водночас ефективність кримінально-правового захисту значною мірою визначається не лише змістом кримінально-правових норм, а й належною інституційною системою їх реалізації, що включає механізми контролю, нагляду, розслідування та притягнення до відповідальності. Саме тому актуальним є дослідження інституційних аспектів кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні та визначення перспектив подолання існуючих проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика кримінально-правової протидії зловживанням на ринках капіталу перебуває у фокусі наукової уваги як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, у працях Т. Батраченка, О. Борисюк, А. Блахньо-Пажих, О. Дудорова, Д. Каменського, Т. Корнякової, Н. Матвійчук, Ф. Пекора, В. Тertiшника, Л. Хмелярської, В. Шелудько, С. Шишкова та інших досліджуються питання криміналізації маніпулювання ринком, протидії незаконному використанню інсайдерської інформації, імплементації європейських правових стандартів, а також оцінюється ефективність діяльності органів, що здійснюють регулювання фінансових ринків. У сукупності ці дослідження формують теоретичну основу для подальшого удосконалення кримінально-правових механізмів захисту ринків капіталу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного аналізу інституційних чинників, які безпосередньо впливають на ефективність та практичну реалізацію кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні. Крім того, актуальність зазначеної проблематики зумовлена необхідністю не лише нормативного вдосконалення кримінального законодавства, але й розвитку системи інституційного забезпечення контролю, нагляду та правозастосування в умовах технологічної

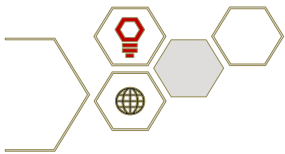

трансформації фінансових ринків та потреби узгодження вітчизняних правових механізмів з європейськими стандартами.

Мета дослідження Метою дослідження є комплексний аналіз інституційних чинників, що впливають на якість та дієвість кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні, а також розроблення практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення якості правового регулювання та вдосконалення його інституційної складової у сфері кримінально-правового захисту організованих ринків капіталу від зловживань.

Методологія дослідження. Методологічну основу становить сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів. Завдяки діалектичному і системно-структурному методам здійснено аналіз впливу цифровізації на ринки капіталу та інституційні механізми їх захисту, формально-юридичний сприяв дослідженню змісту ст. 222¹ та ст. 232¹ КК України і пов'язаних норм спеціального законодавства, порівняльно-правовий використано для зіставлення національного регулювання з актами ЄС (MAD II, Регламент № 596/2014), історико-правовий – для визначення етапів розвитку законодавства України у цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблематика кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні концентрується навколо системи кримінальних і адміністративних заборон, спрямованих на недопущення зловживань на організованих ринках, зокрема фондових біржах. В основі такого підходу лежить логіка європейської моделі регулювання, відповідно до якої боротьба з маніпулюванням ринком, незаконним використанням інсайдерської інформації та іншими проявами недобросовісної поведінки забезпечується комплексом норм публічного права. Українське законодавство, орієнтуючись на правові стандарти ЄС, формально відтворює ключові елементи цієї системи. Як бачимо, кримінально-правова модель України у сфері ринків капіталу загалом побудована за зразком європейської системи, однак її запозичення має переважно формальний характер.

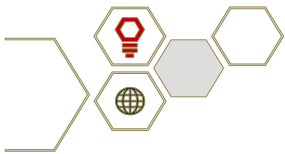

Разом із тим, на практиці ефективність кримінально-правового захисту ринків капіталу залишається обмеженою, що обумовлено низкою інституційних проблем. Мова йде, зокрема, про фрагментарність правового регулювання, недостатню узгодженість між кримінальним законодавством і спеціальними нормами, які регламентують функціонування ринків капіталу, а також про складність реалізації кримінально-правових норм в умовах цифровізації фінансових операцій. Сучасні технологічні можливості створюють багатопланові механізми приховування правопорушень, що ускладнює їх своєчасне виявлення, документування та доведення. Тобто головною перешкодою ефективного захисту є не відсутність норм, а їх практична нереалізованість через інституційну слабкість та технологічну складність сучасних правопорушень.

Окремої уваги потребує питання ефективності інституційної взаємодії між органами, відповідальними за регулювання ринку капіталу, та правоохоронними структурами. Недостатня координація, відсутність спеціалізації або належних інструментів реагування на складні фінансові правопорушення знижують результативність державної політики у сфері протидії ринковим зловживанням. У результаті існує ризик того, що кримінально-правові норми залишаються переважно декларативними, не забезпечуючи реального стримуючого ефекту для учасників ринку.

Зазначене актуалізує необхідність аналізу еволюції національного законодавства у сфері ринків капіталу, а також визначення ключових етапів формування інституційної та нормативної бази, що вплинула на сучасний стан кримінально-правового захисту від зловживань.

Українське законодавство про ринки капіталу формувалося поступово від початку здобуття Україною незалежності. Першим спеціалізованим нормативним актом, який закріпив правові засади функціонування фондового ринку, став Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18 червня 1991 року [1], яким було визначено базові принципи емісії та обігу цінних

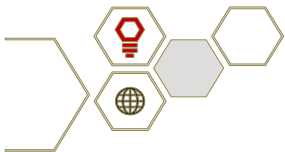
паперів, а також закріплено загальні положення щодо організації та діяльності фондових бірж на початковому етапі становлення ринку. Тобто становлення правового регулювання ринків капіталу в Україні розпочалося з базового нормативного оформлення фондового ринку без чітко сформованої системи інституційного контролю.

Подальший розвиток інституційної основи державного регулювання відбувся у 1995 році шляхом утворення Указом Президента України Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку [2]. У 1996 році було прийнято Закон України «Про державне регулювання ринку капіталу та організованих товарних ринків» [3], який визначив правові засади здійснення державного нагляду та регуляторної діяльності у відповідній сфері.

Важливим етапом реформування стало ухвалення у 2006 році Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [4], який у подальшому зазнав системних змін та був викладений у новій редакції, нині відомій як Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [5].

Окремо слід відзначити законодавчі зміни, пов'язані з ухваленням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» № 738-IX [6] та Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках» № 3585-IX [7], які суттєво вплинули на чинні редакції законів України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [5] та «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» [3].

Зокрема, першим із зазначених законів було змінено підходи до кримінально-правового регулювання відповідальності за зловживання на ринку, що знайшло відображення у коригуванні ст. 222¹ та ст. 232¹

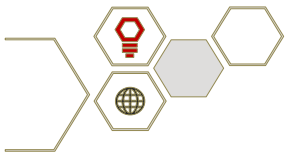

Кримінального кодексу України [8]. Другим законом, з урахуванням бланкетного характеру вказаних норм, були закріплені оновлені визначення заборонених дій, які кваліфікуються як зловживання на організованому ринку [9].

Зазначені трансформації відбувалися в контексті зближення законодавства України із правом Європейського Союзу, так як після укладення Угоди про асоціацію [10] євроінтеграційний курс став визначальним вектором модернізації нормативної бази у сфері ринків капіталу. Водночас тенденція до запозичення європейських підходів щодо заборони зловживань сформувалася ще до цього періоду, зокрема через поступове закріплення механізмів протидії інсайдерським операціям та маніпулюванню ринком.

Так, у 2006 році на підставі Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» було запроваджено правову заборону інсайдерських операцій, а вже у 2011 році криміналізовано маніпулювання на фондовому ринку шляхом доповнення Кримінального кодексу України статтею 222¹. Вказані зміни були здійснені на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» № 3267-VI [11], який передбачав внесення змін до низки законодавчих актів у межах посилення протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Таким чином, імплементація стандартів ЄС у сфері ринків капіталу є системною тенденцією, однак її глибина та узгодженість залишаються проблемними.

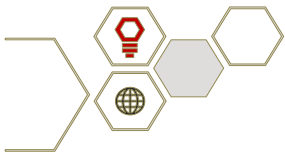
Нормативна система Європейського Союзу у сфері протидії зловживанням на фінансових ринках, пройшовши тривалий етап еволюції, на сучасному етапі структурована навколо двох ключових актів: Директиви MAD II 2014/57/ЄС та Регламенту (ЄС) № 596/2014 [12; 13]. Європейська модель правового регулювання характеризується застосуванням бланкетного підходу,

коли кримінально-правові заборони та санкції встановлюються у спеціальних нормах кримінального законодавства, однак їх зміст деталізується у профільних нормативно-правових актах фінансового законодавства. Такий підхід властивий правовим системам ряду держав ЄС, зокрема Федеративної Республіки Німеччини та Республіки Польща.

Водночас слід враховувати, що європейське законодавство про фінансові ринки формувалося у контексті функціонування розвинених організованих фондових ринків із значним обсягом обігу фінансових інструментів, усталеною правозастосовною практикою, належним рівнем інституційної спроможності регуляторів та ефективно вибудованою системою діяльності правоохоронних органів. Українська ж модель, незважаючи на «формальне» наближення до стандартів ЄС, характеризується низкою системних недоліків, серед яких: правова невизначеність, інституційна слабкість регулятора ринків капіталу, недостатнє забезпечення кримінальних проваджень спеціалізованими видами судової експертизи, а також хаотичність і фрагментарність законодавчих змін у сфері регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків, на що звертають увагу деякі правознавці (О. Борисюк, Н. Матвійчук, Л. Хмелярська, В. Шелудько) [14; 15]. Отже, основною відмінністю української моделі від європейської є недостатній рівень інституційної спроможності, що нівелює потенціал запозичених правових механізмів.

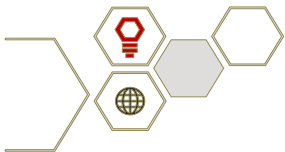
У зв'язку з цим пріоритетними напрямками подальшого вдосконалення є запровадження системного інституційного підходу до забезпечення належного функціонування ринків капіталу, прискорення впровадження принципів Закону України «Про правотворчу діяльність», розвиток механізмів судової експертизи у сфері фінансових правопорушень, а також вирішення проблем правової визначеності в межах реформування кримінального законодавства та підготовки нової редакції Кримінального кодексу України.

Продовжуючи аналіз, розглянемо загальний стан наближення законодавства про ринки капіталу як фактор впливу на якість кримінально-правових норм. Правотворча діяльність, спрямована на наближення законодавства України у сфері ринків капіталу до права Європейського Союзу, здійснюється в умовах триваючого воєнного стану. Безумовно, зазначена обставина істотно впливає на загальні параметри якості законодавчого продукту, зокрема на повноту експертного опрацювання законопроектів, узгодженість правових новел із чинною нормативною системою та стабільність законодавчого регулювання [16]. Водночас слід зауважити, що проблеми забезпечення належної якості імплементації норм права ЄС були характерними і для довоєнного періоду, оскільки процес євроінтеграційної адаптації супроводжувався недостатнім рівнем інституційної модернізації та непослідовністю законодавчих змін [17; 18].

Так, за твердженням В. Шелудько, недооцінка значення якості закону, а також фрагментарне запозичення окремих положень європейського права у довоєнний період спричинили поверхневу та суперечливу імплементацію законодавства ЄС у національну правову систему. Внаслідок цього низка положень українського законодавства про ринки капіталу набули ознак внутрішньої неузгодженості та правової невизначеності, що негативно відобразилося на ефективності регулювання відповідної сфери [14]. Як бачимо, фрагментарність імплементації права ЄС породила внутрішню суперечливість законодавства України та посилила правову невизначеність.

Додатковим чинником, який знижує якість законодавства про ринки капіталу, є систематичне ігнорування законодавчим органом, а також суб'єктами, що здійснюють остаточне погодження та підписання законів, висновків експертного середовища щодо змісту і юридико-технічного рівня законодавчих актів. Така практика створює передумови для ухвалення нормативних положень, які не відповідають принципам правової визначеності, передбачуваності та узгодженості, що є критично важливими

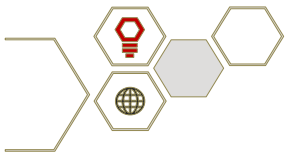

для функціонування фінансових ринків [19]. Крім того, до відсутності якості законодавства про ринки капіталу призводить неприйняття до уваги законодавчим органом висновків експертного співтовариства щодо якості законів.

Вказані проблеми безпосередньо впливають і на якість кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за зловживання на ринках капіталу. Так, у 2020 році, в межах внесення змін до законодавства про ринки капіталу, було запроваджено чинну редакцію ч. 1 ст. 222¹ та ст. 232¹ Кримінального кодексу України [8] на підставі Закону України № 738-IX [6]. При цьому, відповідно до висновків Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, зазначений закон містив суттєві юридичні недоліки, зокрема проблеми конституційного характеру та питання щодо порядку і моменту набрання ним чинності, які, за оцінкою експертів, неможливо було усунути шляхом звичайного законодавчого коригування [20].

Зміст заборон, передбачених ст. 222¹ та ст. 232¹ КК України, має бланкетний характер і фактично відсилає до спеціальних норм фінансового законодавства, якими визначено правила поведінки учасників ринку та ознаки зловживань. Зокрема, відповідні заборонені дії, що охоплюються поняттям зловживання на ринках капіталу, закріплені у статтях 146 та 152 чинного Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [5]. При цьому вказані редакції зазначених статей були ухвалені в межах змін до іншого фундаментального регуляторного акту – Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» № 448/96-ВР [3].

Водночас варто звернути увагу, що Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України висловлювало пропозицію щодо повного відхилення відповідного законопроекту, обґрунтовуючи це тим, що його положення містять порушення Конституції України та законів України, не враховують правові позиції Конституційного Суду України, а також підходи

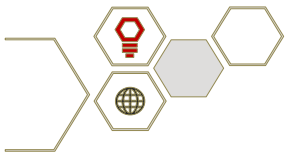

європейських судових інституцій у сфері захисту прав людини і основоположних свобод. Така оцінка свідчить про наявність системних проблем у процесі нормотворення, які не лише підривають якість спеціального фінансового законодавства, але й опосередковано формують недосконалість кримінально-правових механізмів протидії зловживанням на ринках капіталу. Негативні висновки юридичної експертизи щодо законопроектів підтверджують, що проблема полягає у системній кризі якості нормотворення, а не лише у змісті окремих статей.

Отже, загальний стан наближення законодавства України про ринки капіталу до стандартів права Європейського Союзу демонструє наявність суттєвих проблем правотворчого та інституційного характеру. Їх наслідком є формування бланкетних кримінально-правових норм, ефективність яких залежить від якості спеціального регуляторного законодавства, що наразі не завжди відповідає вимогам правової визначеності, системності та належної юридичної техніки.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що кримінально-правовий захист ринків капіталу в Україні значною мірою залежить від якості та стабільності спеціального законодавства про ринки капіталу й організовані товарні ринки. До ключових проблем належать хаотичність і фрагментарність змін, відсутність системності та належної юридичної техніки, невідповідність термінології та структури національних актів логіці регулювання, притаманній праву Європейського Союзу. У сукупності це формує нормативну нестійкість і знижує ефективність кримінально-правових механізмів протидії зловживанням.

Основна загроза правовій визначеності полягає не у бланкетному характері ст. 222¹ та ст. 232¹ КК України, а у недостатній узгодженості цих норм із положеннями Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», який часто змінюється та містить оціночні або невичерпні

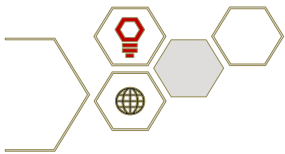
формулювання. Такий стан речей створює ризики порушення принципу «*nullum crimen, nulla poena sine lege certa*» та ускладнює правозастосування.

Окремим системним чинником є неврегульованість правового статусу регулятора ринків капіталу, що негативно впливає на довіру до інституцій ринку та легітимність рішень у сфері моніторингу і протидії зловживанням. Додатково підкреслено проблему недостатнього кадрового та експертного забезпечення кримінальних проваджень, зокрема відсутність ефективних механізмів проведення спеціалізованої судової експертизи з урахуванням специфіки функціонування організованих ринків.

Отже, підвищення ефективності кримінально-правового захисту ринків капіталу в Україні потребує комплексних рішень: системної правотворчої діяльності із застосуванням принципів Закону України «Про правотворчу діяльність», стабілізації та гармонізації профільного законодавства, удосконалення інституційної моделі регулятора, а також розвитку спеціалізованої експертної та кадрової інфраструктури правозастосування відповідно до стандартів ЄС.

Список використаних джерел

1. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України від 18.06.1991 № 1201-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-12#Text>.
2. Про Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 12.06.1995 № 446/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446/95#Text>.
3. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
4. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 29.05.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/ed20060512#Text>.

5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19.06.2020 № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20/ed20210701#n3265>.

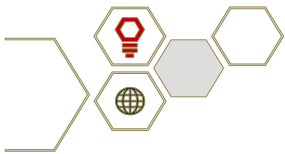
7. Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках: Закон України від 22.02.2024 № 3585-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3585-20#Text>.

8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

9. Мовчан Р.О. Кримінально-правова протидія зловживанням на організованих ринках за проектом Кримінального кодексу України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. С. 52–57. URL: <https://apdp.in.ua/v98/6.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v98.2023.6>.

10. Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: розпорядження від 17.09.2014 № 847-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/847-2014-p#Text>.

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України від 21.04.2011 № 3267-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3267-17#Text>.

12. Directive 2014/57/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on criminal sanctions for market abuse (market abuse directive). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/57/oj/eng>.

13. Регламент європейського парламенту і ради (ЄС) від 16 квітня 2014 року № 596/2014 про зловживання на ринку і скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2003/6/ЄС та директив Комісії 2003/124/ЄС, 2003/125/ЄС та 2004/72/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-14#Text.

14. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: підручник. К.: Знання, 2015. 535 с.

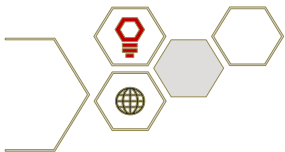
15. Борисюк О., Матвійчук Н., Хмелярська Л. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. *Економіка та суспільство*. 2024. (60). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3626>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>.

16. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 4 (83). С. 78–88. URL: <http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua>.

17. Степаненко Н.О. Інноваційний розвиток національної економіки в контексті глобальних економічних тенденцій. *Економіка і регіон*. 2025. № 2(97). С. 13–20. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/en/article/view/3782/3154>. DOI: 10.26906/EiR.2025.2(97).3782.

18. Татарин Н.Б., Олійник О.І. Фондовий ринок як один із елементів фінансового ринку: історія та його сучасний стан в Україні. *Молодий вчений*. 2023. № 3(115). С. 128–133. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5794>. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-3-115-24>.

19. Гавриленко А. А. Фондовий ринок України як об'єкт кримінологічного дослідження. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025.

Вип. 3. Ч. 2. С. 342–346. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/57-1.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.55>.

20. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках» Головного юридичного управління Апарату ВРУ (2024). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/27571>.